

γυαλοκοπούσαν και τὸ συνεσπασμένο της τὸ στόμα, τὴ μεγάλη μαχαίριά μὲς' στὸ λαϊρὸ, καὶ τ' ὄραϊο ρούχο μὲ τῆς πούλιες, ποὺ ἀπλότωναν στὰ τελευταία σκαλοπατια τῶν πατώματος, ἔτσι δὴν ἔνας χεῖραρος δακρῶνον.

Μόλις ἔφρασε κἀνα, εἶπε : «Πρέπει νὰ ξυπνήσω τὸ θυρωρὸ...» Τὴν ὥρα κελίη ὁμως ὄλοι ἦταν κοιμισμένοι. Δὲν τόλμησε νὰ τὸν ξυπνήσῃ ! Νὰ δώσῃ ἐξηγήσεις !... «Ὀχι, καλύτερα ἢ ἀστυνομία ! Αὐτὸ ἀφοροῦσε τὴν ἀστυνομία. Καλύτερα νὰ τελειώσῃ ἀμέσως, καὶ μὲ μέτρα ἀποφασιστικά. Ἐτρέξε στὸ πλησιέστερο τμήμα, τελείως ἀποφασισμένος. Σὰν εἶδες ὅμως τὸ φανάρι ἀπ' ὄξω, ἔμεινε καρφωμένος σιτὴ θέσι του.

Ἦταν ὑποχρεωμένος νὰ μιλῇ μέσα, νὰ γυρῆσῃ τὸν ἀστυνόμο, κ' ὕστερα νὰ διηγηθῇ τὴν τρομερὴν ἐκείνην ἱστορία, πᾶνόντας νὰ βρῇ μιὰ—μιὰ τῆς λέξεως... Καὶ ποια ἱστορία ; Ἐνῶσε τότε, μονομιάς, πὺς ἴστωκα δὲν ἤξερε. Εἶχε σκοπιὰς ἀπάνω σ' ἕνα πτώμα, μέσ' στὰ σκοτεινά, καὶ τίποτ' ἄλλο. Θὰ τὸν υπέρβαλαν ἀμέσως σ' ἐρωτήσεις. Θὰ ἀποκρινόταν πράγματα ἀσυνάγτητα. Ναί !

Κ' ἔπειτα αὐτὸς ὁ ἀστυνόμος, θὰ τὸν κυττοῦσε μέσ' στὸ ἀσπράδι τῶν ματιῶν.

Αὐτὴ ἡ σκέψῃ τοῦφρεσε σὲ τὸ κοῦτελο παγωμένου ἰδρώτα. Πὺς θὰ ἔκανε τόσο θυμὸς αὐτὸς ποὺ ἔτρεψε κί' ὅταν ἀκόμα ὁ ὑπηρετάκος τοῦ γραφείου ἐρχόταν καὶ τοῦ ἔλεγε : «Σὰς γυρῆσαι ὁ κ. Μαρρῆλ...» Μιὰ φορὰ μονάχα ἐπὶ ζωῇ του εἶχε μιλῇ σὲ τμήμα, νὰ βεβαιώσῃ τὴν ὑπογραφή του, καὶ θυμόταν τὴν ἀδικαιολόγητην τρομεροῦλα ποὺ τὸν εἶχε κάνει νὰ τραυλιξῇ, μὲ στεγνωμένα χεῖλη, μὲ παραλυμένη γλώσσα, μπροστὰ σ' ἕνα ἐπιθεωρητῆ, γρουσοῦτῃ καὶ ἀνυπόμονο.

Ὁ Ἰερωνύμος εἶπε μὲ τὸ γού του : « Πρέπει πρώτα νὰ συνέλθω κάπως, δὲν εἶμαι εὐ κατὰσται νὰ μιλήσω τώρα... Καὶ πρέπει νὰ μιλήσω καθαρά, νὰ μιλήσω καθαρά καὶ ἕστερα.»

Γύρισε πίσω, πήρε ἕνα δραματικὸ δεξιὰ, περτάτης, περτάτης... Τώρα ὁ φόβος μέσα του μεγάλωνε. Ὑστερ' ἀπὸ δυὸ ὄρων περιπλανήσεις, κί' ὁ ἦχος ἀκόμα τῶν τακυνῶν του στὸ πλακόστρωτο, τοῦδινε μιὰ τρομάρια στὴν καρδιά. Ἐνῶσε τὴν ἐπιτακτικὴ ἀνάγκη νὰ μὴ μὲνῃ περὶ ἔτσι ὀλομόναχος. Ποῦ νὰ πᾶ; Τὰ βήματά του τὸν ὠδήγησαν στὸ σπίτι μιὰς φιλενάδας του παλιᾶς.

Βλέποντάς τον ὁμως μέσ' στὸ φῶς ἡ γυναίκα ποὺ τὸν δέχτηκε, ἄρχισε νὰ τρέμῃ κί' αὐτὴ ἀσύκορμα. Ἀκολούθησε τότε τὴ ματιά της, καὶ εἶδε πὺς τὸ παντέλιον του ἦταν σημαδεμένο μὲ μεγάλες πλάκες αἰματίνες, ἴσα μὲ τὰ γόνατα.

Μέσ' στοὺς μεγάλους τοὺς καθρέφτες ποὺ σκέπαζαν τοὺς τοίχους, εἶδε τότε ἕνα Μπρῶκο ἀπαίσιον, μὲ βέβηματα ἀπλανῆ, μὲ τὸ μετωπο σημαδεμένο, κ' ἕνα μεγάλο ματωμένο σύννεφο.

Τότε, ἔβγαλε τὰ χαρτονομίσματα, καὶ τραύσις : «Δὲν εἶνε τίποτα... Θὰ σοὺ ἐξηγήσω τώρα... Σὺλα !... Νά, πᾶρε λεφτά !» Πέντε λεπτά τῆς ὥρας ὑστερώτερα, τὸν εἶχανε συλλάβει.

Ὁ ἀνακριτῆς ποὺ τὸν ἀνέκρινε τὴν ἄλλη μέρα ἦταν ἕνας ἀνθρωπος νεώτατος, ξανθός, καὶ κάπως φαλακρός, χαμογελαστός καὶ ἀκριβολόγος. Μὲ τὰ μάτια μέσ' στὰ μάτια τοῦ ὑποδίκου, δὲ δυσκολεῦτη καθόλου ν' ἀποδεῖξῃ, μὲ τρεῖς κουβέντες, δὲ φταχὸ τὸν Ἰερωνύμο, πὺς ἡ ἔνοχη του ἦταν ἀναμφισβήτητη. Ἐπὶ πλεόν, τὰ ἐπιβαρυντικά του εἶχαν αὐξηθῆ ἠματινὰ, ἀπὸ τὴν ἀνακάλυψη, κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνακρίσεως, στὸ σπίτι του μιὰς ἄσεμνης εἰκόνας ποὺ εἶχε ἀγοραστήσει ὁ Μπρῶκο στὸ δρόμο, καὶ τὴν εἶχε φυλαγμένη ἐπιμελῶς ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἕνα ἡμερολόγιο. Αὐτὸ τὸ πρῶτο γούμονο, τοῦ ὁποῦ, κί' αὐτὸς ὁ ἴδιος ὁ ἀνακριτῆς, καλὴ-καλὴ, δὲν ἔνωθε τὴ σημασία κατὰ βάθος, ἔπεισε πᾶ τὸ μπαρμπά Ἰερωνύμο, πὺς ὁ ῥόλος τοῦ ἀθῶου, σὲ μιὰ πολιτισμένη κοινωνία, πρὸυ ποθέτει δυσκολίες τρομερές, ποὺ δὲ μπορεί νὰ ὑπερηδηθοῦν ἀπὸ ἕνα ἀνθρώπο μὲ τὸ κοινὸ μυαλὸ. Δέχτηκε τὸ λοιπὸν τὸ ῥόλο τοῦ ἐνοχο, ποὺ ἦ'αν πολὺ πὸν λίγο μεροδύμενος.

Τὸν εἶπαν σάτυρο, τὸν εἶπαν δολοφόνου. Ὁ εἰσαγγελεύς, ὁ πρόεδρος τοῦ κακομορδικείου, οἱ πραγματογνώμονες, τὸ ῥιχτικὸν ἀγγῶς. Ἀκουσε μὲ μεγάλο ἐνδιαφέρον τὴν συζητήσι τῶν δύο φρενολόγων ποὺ φιλονικιοῦσαν γιὰ τὸ ζήτημα τῆς εὐθύνης καὶ τοῦ ἀνευθύνου του καὶ τέλος ὁ Ἰερωνύμος Μπρῶκο κατεδικάσθη μοναχὰ σὲ ἰσοβία καταναγκαστικὰ ἔργα.

Τὸ κλίμα τῆς Γουιάνης δὲν τοῦ ἦταν βλαβερό, εἰς ἐναντίας, καὶ ἡ ζωὴ στὸ ὑπαίθερο ἔκαμε στὴν ἀρρωστία τοῦ μπαρμπά Ἰερωνύμου, ὅτι δὲν κατώρθωσε νὰ κάμῃ καμμιά ἀπ' τῆς κυριακάτικες ρετσέτες του. Ἐπὶ πλεόν, ἐπειδὴ ἦταν ἡμερος, καὶ εἶχε καλὸ γράψιμο, καὶ τὸν ἔρωτα τῶν ἀριθμῶν, τὸν τοποθέτησαν μέσ' στὰ γραφεῖα τοῦ Σωφρονιστηρίου.

Τὰ παλιὰ ἀρετικὰ του, τοῦστῆσαν ποὺ καὶ ποὺ καμπόσα ζηματάκια, πρῶγμα ποὺ τὸν ἐστερεπε νὰ ἐξοικονομῇ καὶ τὰ καπνὰ του. Κί' ἔτσι ἄρχισε περὶ ἡ παλιὰ ζωὴ του, ἡ θαυμαστὰ μονότονη.

Δὲν ἤλιξιε περὶ ἀπὸ νὰ πεθάνῃ κεῖ περῶ.

Ὑστερ' ἀπὸ πέντε χρόνια, ἕνα πρωτὶ, ἐνῶ ἀσχολεῖτο μὲ τὴν πρόσθεσι τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἄλλων καταδίκων, ὁ ἀρχιδεσομοφύλακας πήγε τὸν βρῆκε, καὶ τοῦ εἶπε : «Σὲ γυρῆσαι ὁ κύριος διευθυντῆς...»

Χλωμίσις, πνιγμένος ἀπὸ τὴν παλιὰν ἐκείνην ἀγωνία, τὴν ἀγωνία τῆς παραμονῆς τῶν πληρωμῶν, ὅταν ὁ ὑπηρετάκος τοῦ γραφείου τὸν φώναξεν ἀπὸ μέρους τῶν Μαρρῆλ, καὶ κανονίσῃ τὸς λογαριασμοὺς του. Καὶ τρικλιζοντας, μίηκε στὸ γραφεῖο τοῦ διευθυντοῦ :

— Φίλε μου, τοῦ εἶπε τότε ἔκεινος, ἔχω μιὰν εἰδησι καλὴ γιὰ σένα. Σὲ μιὰ ὥρα, θὰ εἶσαι πάλι ἐλευθερός. Ὁ πραγματικὸς δολοφόνος τῆς Εὐγενίας Μπερτῆρ ἦθε καὶ κατενοθῆ μοναχὸς του. Εἶνε ὁ φοιτητῆς τῆς ἱατρικῆς ποὺ καθότανε στὸ τέταρτο πάτωμα τοῦ σπιτιοῦ σας, τότε. Ἐνα πολὺ καλὸ παιδί, ποὺ πήρε τὸν κακὸ τὸ δρόμο, τὴν ἐσοχὴν ἐκείνην...

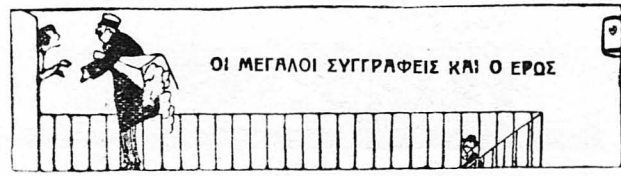
Ἄλλως τε, γίνεται καὶ πάλι προανάκρισις. Θὰ σε καλέσουν, ν' ἀνακριθῇ, καὶ ἐκ δευτέρου. Ἐπειδὴ ὁμως ἔγινε μιὰ θεσμὴ δημοσιογραφικὴ καμπάνια ὑπερ σοῦ, διὰ τοῦ τύπου, ὁ κ. Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας δὲ θέλησε νὰ περιμένη νὰ σοὺ δοθῇ ἡ χάρις. Κατόπιν θὰ σκεφθῇ καὶ γιὰ τὸ ζήτημα τῆς ἠθικῆς σου ἀποκαταστάσεως. Σὲ συγχαίρω, δόσε μου τὸ χεῖρ σου.

Μὲ τὰ μάτια διάπλατα ἀνοιγμένα, μὲ τὸ στήθος πνιγμένο ἀπ' τοὺς λυγμούς, ὁ μπαρμπά Ἰερωνύμος θέλησε κάτι τι νὰ ἐκστομήσῃ. Δὲ μπόρεσε παρα νὰ ψιθυρίσῃ :

— Ὀχι... Ὀχι... Ἐγὼ εἶ' ὁ δολοφόνος !... Δὲ θέλω περὶ νὰ φύγω !... Ὀχι !... Ὀχι !

Ἄλλ' ἀμέσως ἀντελήθη καθαρά, ἀπὸ τὸ βλέμμα τὸ ἀγαθὸ καὶ σταθερὸ ποὺ τὸν κυττοῦσεν ὁ διευθυντῆς, ὅτι, ἀφοῦ ἡ θεσία Πρόνοια, καὶ πάλι, εἶχε πῆ τὴν τελευταία λέξι τῆς, θὰ ἦταν ἐξ ἴσου δύσκολο γι' αὐτόν, νὰ παῖξῃ σήμερα τὸ ῥόλο τοῦ ἐνοχο, ὅσο τοῦ ἦταν ὑπεράνθρωπο ἄλλως τε νὰ παῖξῃ τὸ ῥόλο τοῦ ἀθῶου. Ἐγυφς λοιπὸν τοῦ ὄμοιους του. κάτω ἀπ' τὸ βάρος τῆς ἐλευθερίας, ἔσκυψε τὸ κεφάλι, κί' ἄρχισε ἡσυχα-ἡσυχα νὰ κλαίῃ !...

ΝΑΠΟΛ. ΛΑΠΑΘΙΩΤΗΣ

Ὁ ἔρως ἀποστρέφεται πᾶν ὅτι δὲν εἶνε αὐτός.
Μπαλζάκ.
Ὁ ὀδηγὸς τοῦ τυφλοῦ ἔρωτος εἶνε ἡ παραφροσύνη.
Λαφονταῖνος
Ἡ φρόνησις καὶ ὁ ἔρως ἀδύνατον νὰ συμπορεύονται.
Ἀγγελῆλος
Μακάριος ὁ μὴ γνωρίζων τὴν γλυκεῖαν καὶ ὀλεθρῆσαν δύναμιν τοῦ ἔρωτος.
Βολταῖρος
Ὁ ἔρως εἶνε ὄραϊος ἐν τῷ παρελθόντι παρα εἰς τὸ μέλλον. Κατὰ τὸ παρὸν εἶνε ἀσθένεια !
Διλλίος Δεσάν
Ὁ ἔρως δὲν εἶνε μόνον ἔρως. Ἐχει καὶ ἄλλα ὀνόματα : Εἶνε ὁ ἀθῆς, ἡ ἀδάμαστος ὀρμη, ἡ ἐμμανὴς λύσσα ! Εἶνε ἡ ἔξεξι τοῦ πόνου κραιγῆ...
Σοφοκλῆς
Ὁ ἔρως εἶνε ὅπως αἱ ἐπιδημικαὶ νόσοι. Ὅσο περισσότερο ταῖς φοβᾶται κανεῖς, τόσο περισσότερο ἐκτίθεται εἰς αὐτάς. *Σιαμόφρε*
Ὁ ἔρως εἶνε ἰσχυρὸς ὡς ὁ θάνατος.
Σολομὸν
Κανεῖς δὲν μπορεί ν' ἀποφύγῃ τὸν θάνατον καὶ τὸν ἔρωτα.
Πούβλιος Σύρος
Ὁ ἔρως εἶνε ὀκνηρὸς καὶ ἐχθρὸς τῆς ἐργασίας. Βρίσκεται δι-
αρκῶς μπρὸς τὸν καθρέφτη !
Εὐριπίδης
Ὁ μικρὸς γυμνόπους καὶ τυφλὸς ἔρως, τρέχει παντοῦ ἡμέρα καὶ νύχτα. Βγάζει δὲ ὄλου τοῦ κόσμου τὰ μάτια ἵνατι ἔρως κί' αὐτὸς τὰ δικά του κ' εἶνε θεό-
τυφλος !
Σαλξῆρη
Ὁ ἔρως εἶνε μανία !
Μαρία Στούαρετ
Ἐρως, εἶσαι τύραννος καὶ σὲ μισῶ ! Σὺ καταστρέφεις τὴν ἀ-
ρετήν καὶ ὀδηγεῖς στὴν ἀμαρτία καὶ τὸν τάφον !
Σαρμῶν
Εἶσαι νέος ; Ἀγάπησε ! Τί ἄλλο χρειάζεται ἡ νεότης ; Τί
χρειάζεται ἡ ζωὴ χωρὶς ἔρωτα ;
Στανκούρ
ΣΥΛΛΕΚΤΗΣ

